

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknek egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A rokkantügy és a mezőgazdaság.

A háboruban közvetlenül részt nem vevő társadalomnak óriási nagy tartozása van azok irányában, akik vérük hullásával, testi épségük veszélyeztetésével védtek a hazát s iparkodtak a háborút javunkra eldönteni. A harcterről visszatérő minden egyes hős iránt külön-külön kötelezettségünk van, de a legnagyobb mégis azok iránt, akik sebesülésükkkel vagy pláne valamely tagjuk elvesztésével is hoztak áldozatot annak a nagy ügynek, melynek a végzet szolgálatába állította őket. A jelené az legyen, hogy mindenkivel feledtetni kell a kapott sebeket, feledtetni kell azokat a fájdalmakat, nélkülözéseket, amelyeket a haza szolgálatában szenvedtek. Ebből szinte önként következik, hogy ugy az államnak, mint a társadalomnak vállvetve kell azon működniök, miszerint a bekövetkező béke idején senkinek se legyen rosszabb sorsa, hanem ellenkezőleg jobb, mint akkor volt, amikor a haza érdeke harcterre szelítette őt.

Ez a kérdés azonban sokkal nagyobb, sokkal nehezebb, mintsem azt egy-kettőre meg lehetne oldani. A háboru ugyanis legtekintélyesebb számban a mezőgazdákra és

a mezőgazdasággal rokon foglalkozásuakat szelítette el hivatásuk mezejéről. Már pedig kézenfekvő dolog, hogy a mezőgazdálkodás olyan élethivatás, amely képzeletünk előtt természetesen egybe van forradva a teljes testi épséggel, az egészséggel. Nehéz dolog tehát a rokkant katonákat újból mezőgazdákra varázsolni. Hisz az ekének két szarva van, azt két kézzel kell fogni, az áso, kapa munkáját is két kéz végzi, sőt alig van mezőgazdasági munka, amelyhez nem volna szükséges egészséges két láb és ép szem. Azonban a parancsoló kényszerűség tulteszi magát ezeken a gyakorlat alapján felállított szabályokon. Az orvosi tudomány ma már tud elég tökéletes művegtagokat alkotni, így nagyon valószínű, hogy ami a dolognak orvosi részét illeti, a legtöbb földmives rokkant állapotban is visszatérhet a szántóföldjéhez.

Ez azonban kisebbik része a dolog megoldásának. Ismételjük, hogy a háboruban résztvett hősök iránt nagy hálára és tartozásra vagyunk kötelezve. Már pedig azzal, hogy ha művegtagokkal látjuk el a csonka hősöket és begyakoroljuk azok használatára, tulajdonképen alig tettünk valamit, mert hisz a földműves emelkedő jóléte eddig sem függött az elvégzett gabonanemű földművelő munkától, hanem sok más

egyéb tényezőztől. A földművelőt földhöz, forgótökhöz s a gazdálkodás előbbreviteléhez szolgáló elegendő anyaghoz és eszközhöz kell juttatni, s akkor a szorgalom, a végzett munka évről-évre dusabb kincset terem és állami rokkantügyi hivatal, amely voltaképen egyebet nem tesz, mint irányítja a rokkantak munkaképességének helyreállítására szolgáló tevékenységet egymagában aligha birkózik meg a reávaró nagy feladattal.

Be kell tehát venni ebbe a munkába a társadalmat, a társadalomnak minden arra hivatott tényezőjét. Szemere Miklós, amikor földbirtokokat ajándékozott a rokkant katonáknak, már tovább ment egy lépéssel, sőt valóban rálépett a helyes utra. Ez a telepítés. Csakis a helyes, minden részletében megkezdett telepítés révén lehet megoldani a rokkantak és a mezőgazdaság egybefüggő nagy kérdését, amint erre az Országos Magyar Gazdasági Egyesületből utmutatás történt abban az irányban, hogy a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége, az Altruista Bank vonassék be ebbe a nagy nemzeti munkába, amelytől a mezőgazdaság és országunk védelmében megrokkant hőseink jövője függ. Ennek a módjaira megtanít bennünket a hű szövetségünk és mindenben tanítómesterünk: Németország.

Második téli hadjárat előtt.

Irtá: Somogyi.

Tizenhatodik hónapja állanak fegyverben harcosaink s lankadatlan kitarással küzdenek egy egész világgal szemben. A sok elment helyére újak léptek. Harcterek változtak. Kibővültek. Borus, sokszor sötét is volt fölöttünk az ég. Vészajtósló felhők tornyosultak határainkon. Mint nyári égenzés, döngött az ágyuszó. Gránátok és schrapneliek villámai cikáztak. A márciusi tavaszi szellő bimbófkasztó, virágnylást bontogató enyhe fuvalma helyett a háboru zivatarra tombolt s tiport virágzó életet a Kárpátokban. A pusztulás zord szelei kanyarogtak, mint a sárgea Ocean tajfunjai, megdermesztve a kislelkűek ereiben feketelő vért...

Mint hirtelen égi villanás a sötét felhőtáborból, csak kicsilliant a diadalmas napsugár Gorlice fölött... Ezerötszáz ágyú köszöntötte a győzelmi hajnalpírt. Tavaszi langyos szellők győzelemről susogtak. Vagy talán orkán volt az, mely hegyenvölgyön szállgva, söpörte az ellenséget vissza szomorú hazájába, a Szarmata-síkság fővényeire, túl a grodnói mocsarakon. Virágos május égi Királynőjének olvasós honvédei és népfőkelői csatakiáltása sűrűlött végig, hogy megremegett bele az ellenség csatásora s Boroevics 1:3 algebrái képletén az előre bemozdott levonds meghozta a kiegyenlítődést. A hadvezéri számféjtés egyenlőgán nem változtathatott az olasz plusz sem.

Hőseink hat hónap óta viszik a számféjtést a támadó szövetséges hadai soraiban s közel az idő, mikor a csaihatatlan minusz az olasz képletlen is meghozza a kiegyenlítődést s megkezdhetjük az összeadást a hitszegőkkel is. Így ontja a sacro egoismo di Patria distelen armádiája a vért, hogy bele pirul az Isonzó kék vize. Nemcsak a hitszegés szégyenpirja, de a jobb sorsra és izesebb makarónira is érdemes, művészi izlésű népének vére is festi azt pirosra. Megirigyelték a muszkadicsóséget, hát háboruskodnak s halnak tömeghalált ok is. Megkivánták tapasztalni, milyen is hát az a hősi halál? A magyar honvédek megmutatták nekik s az olasz hősiesség történetirója, Annunzió készítheti már valamely biztos magányban számukra az aranylapot. Ok akarták így. Hubeant sibi — legyen nekik.

Közben az események tüneményes fordulásai szép elváltozásokat tüntetnek fel a csatatereken. Csak egy maradt a régi: a magyar virtus, a vitézi szellem, melyről pedig a háboru előtt azt hitték sokan, hogy a magyar vitézség csak a régi legendák sárguló levelein él már s a muzeumok kobzai és csatabárdjai között elmékedik az ősi dicsőségről...

Nem sokat kellett hivatgatni. Régi dicsőségünk, hol kérel az éji homályban? Megjött a háboruval. Főteléd a magyar Szifinx, melyről pedig ellenségeink is úgy gondolták, elphent örökre s csak ellene kell terelni Észak nyers tömegeit, Dél vad fiait, Délnyugat minden hájjal kikulturált dicső-

toilas s vasaltnadrágu bersagliereit és alpineit s a Sziget biztos megbuvó helyéről máris zsebre-vághat bennünket az örvendező kalmár örökös szövetségeseinkkel együtt. A kalmár remények itt is füstbe mentek. Már szorul a térdszalag oda fönt a világkommerciüm csatornájánál, a Szuennél. Pedig ugyancsak ütötte Kitschener a háborus toborzás nagy dobját. A ladyk és missek ugyancsak osztogatták a sportoló gentlemanoknak a toborzási — oh Uram bocsá! — puszikat, vagy ha a libabőrös hős aspiráns jelöltek megborzongottak a háboru szagától — a kosarakat.

Mind nem használt, végre is a britt ifjak nagyon jól tudják, hogy a csatater nem sport-telep, a háboru nem labdagulás, ha Kitschener verekedni akar és French, hát verekedjenek. Okosabb dologgal s jövedelmezőbb üzlettel is tölthetik az időt, sem minthogy ifju bőrüket — a vágóhídra vigyék... Majd elvégzik helyettük a háborus üzletet a szenegáli hősök és zulukafferek.

Tapasztalni volt elég idejük, hogy a háborus hadvezetés nem üzleti büró, a verekedés nem kereskedelmi fogás... ember kell oda a gátra, ki nemcsak ágyut, géppuskát tud sütni, hanem ha kell, a puska boldogabb végét, a tusi is meg tudja forgatni. Most már láthatják, hogy ilyen ember a magyar katona. Ilyen tizenhat hónapos küzdelem után s a második téli hadjárat előtt is. Csüggedetlenül tart ki s néz farkasszemet az ellenséggel, támad s védekezik hősiességgel. Pedig mi tagadás, mi magunk is borzongó gondolattal nézünk

HIVATALOS RÉSZ.

Nyugdíjazás. Szarka Antal zalaszentmihályi plébánosnak javadalmáról való lemondása elfogadva, 1916. évi január 1-ére nyugdíjaztatott.

Katonai behívások. Kertész Kálmán zákányi plébános és Ruzsnyák Ferenc zalaszentbalázi plébános tényleges katonai szolgálatra berendeltettek.

Pályázat. A bakonybányai kántortanítói állásra a háború tartamára helyettesít keresnek. Állás december hó 1-én foglalandó el. Fizetés havi 80 korona, fűtött szoba. Esetleges stóla-jövedelem és 30 korona a minden hó 1. vasárnapján végzendő istentisztelet és adventi könyörgésekért és hetenkinti litániákért. Nők is pályázhatnak. Kérvények Plebánia-Hivatal (Magyarszombathegy) küldendő 35 filléres bélyeggel.

Pályázat. Somogyvár főkegyház rom. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. A főkegyház Balatonlelétől 12 kilométer távolságban, a látványi plébániához tartozik. Javadalmazása: 2 szobás lakás, melléképületekkel modernül építve. 1 1/2 hold bőséges kerítet, 7 hold 52 □-öl szántóföld, melyből 2 holdat ősi alá, 2 holdat tavaszi alá a hitközség művel. 2 hold rét a hitközség által letakarítva. 20 pozsonyi méré rosz és lélekpéz 21 korona. Stólak a díjlevel szerint. Borjárandóság minden szőlőbirtokostól 34 liter. 11 méter hasab tűzifa. Vallás- és tanulmányi alapból 4750 kor. Kolonics-féle alaptól 420 kor. Államsegély ezideig .894 kor. Választás december hó 6-án d. e. 10 óra, ünköltség megterítése nélkül. A „Gondviselés” című egyházmegyei segélyegyesületbe beépíteni tartozik. Kérvények a látványi (Somogy vm.) plébániához intézendők.

A kormány a drágaság ellen. A kormány rendeletet bocsátott ki a lakosság elemicikkkel való ellátásáról és az árdragitók visszaéléseiről, illetve azokról az intézkedésekről, amelyekkel ezzel szemben foganatosíthatóknak tart. A rendelet szerint a belügyminiszter s az ő felhatalmazása alapján az alsóbbfokú közigazgatási hatóságok kivételes intézkedéseket tehetnek avégből, hogy méltányos árakat biztosítsanak. A közigazgatási bizottság megfelelő határidő kitűzésével saját hatáskörének területén lévő készletek birtokosait arra költelheti, hogy a készleteket a hatóságnál bejelentik és jogában áll a készleteket, raktárakat és üzleti könyveket megvizsgálni. Az árusítók kötelesek üzleti helyiségükben árjegyzéket kifüggeszteni és a hatóság köteles az olyan jegyzék láttamozását meg-

a második téli hadjárat elé az első téli hadakozás borzalmait után. Nem így a magyar hős. Bizalommal s elszánt megelégedéssel rendezkedik be a berregő, zuzmarás, havas és jeges téli háborus időnyre.

Világos jele ennek az alábbi harctéri levél. Kadét Horváth, a polgári életben főerdész, nekem gondnok- és gazdatársam, kinek pedig itthon a lövészárknál és fedezéknél kissé kényelmesebb otthon nyújtott kellemes megbuvót még a múlt tél zordona ellen is. A népfőkelő szemle szólította el a szép, egyenes cser- és tölgyfák őrzetétől — a harctérre s most ott főnn valahol Oroszországban a békés erdő fái helyett a hazát őrszi. Tessék levelet elolvasni s elmélnedni az emelkedő katonai szellem, mely népfőkelőnket átszellemesíti. — Pedig, mint főerdésznek, kétszeresen *kényes* a helyzete a muszkával szemben. Tudvalevő, hogy a muszka tábornok urak már az első keletporoszországi betörés idején parancsban hozták meg a kozákhettmanóknak, hogy az erdész és főerdészeknek pedig nincs pardon. — Miért haragudtak a muszkatábornokok annyira valamennyiünk között éppen a főerdészekre, igazán hamarjában nem tudnám megmondani, hiába feszegetem annyira a legfelsőbb kondignációt, hol a memoria lakik, nem tudom az okot az emlékezés labirintusaiból kikotorászni.

Igen lekötölné az erősebb memoriája t. olvasó, ha némi adattal ráderítene a homályos okra. Elég az hozzá, a főerdész kadett a muszka-haragnak célpontja, még nem fél től, muszkatól. Bizonyára a többi sem. Ezt bizonyítja a levél derűs, humoros hangulata, amint következik:

tagadni, amelyben aránytalanul magas összegek szerepelnek.

A hatóságnak jogában áll egyes cikkekre vonatkozólag a kiszolgáltatható legnagyobb mennyiséget megállapítani, ugyiszintén a detailforgalomban követelhető legmagasabb ár is. Ha egy területen nincs elegendő élelmiszerkészlet, a hatóság belügyminiszteri felhatalmazást kérhet ahhoz, hogy a szükségessé válló beszerzést maga biztosítsa. A közigazgatási hatóság a termelőt, kereskedőt, vagy bárkit, akinek fölös készlete van, költelheti, hogy ezt a részt készpénzfizetésért átengedje és ezt a hatóság zár alá is veheti. A rendelet ellen vétőket a törvény szigorúan bünteti.

Fogyasztók szövetekeze.

Kajdacsy Endre gazdasági egyesületi titkár értékesítő szövetekezetbe óhajta összetömöríteni vármegyénk gazdaközönségét. Ennek a közhasznú vonatkozásában népszóly mozgalomnak nagy szociális gondolata van: közvetlen összeköttetést létesíteni a termelők s a fogyasztók, adott esetben különösen a termelők s a városban lakó tisztviselők s az értelmiség egyéb társadalmi osztályai között.

Régi programját újítja meg ezzel a vármegyei gazdasági egyesület vezetősége. A részletes tervezetnek közlése elég biztosíték, hogy nemcsak a szándék komoly, hanem a célhoz vivő törekvése is tette vagyó energiák sorakoznak. De üdvös is ez a szándék, mert céljában az őszinteség, a kölcsönös megértés és rokonszenv kapcsolódásával bensőbb viszonyt, erősebb kapcsolatot létesít a gazdák s az értelmiségi osztályok között — mindegyiknek javára.

A közvetlen összeköttetés által a tisztviselő belátna a termelés és gazdálkodás szövevényébe. Megismerné a gazda szellemi s fizikai munkáját, hasznosító befektetését időben s pénzben, a sokba kerülő munka kockázatát, a természet segítő s kártevő esélyeit, szóval mindazt, aminek eredményeül a kész áru fogyasztásra kerül. S ez a tisztánlátás megteremtén a helytálló értékbecslést, előmozdítaná a konjunkturák helyes arányaihoz igazodó árszabást s megszűnnék a vád a gazdatársadalom jogosulatlan árkövetelése ellen. Viszont a gazda-

„Kedves Plebános Ur! Mióta irtam, jó darab földet bejártam s most az lkwa mellett nézünk az orosz farkasszemet, de nem igen piszkáljuk egymást. Lassankint elkészül a deckungunk s egész kényelmesen berendezkedünk. Olyan barátságos kis szobám van a földben, hogy látogatást is mernek fogadni és cognacot is van, amit ugyancsak gyakran öntögetek szőrös fejembe, merthogy beretva nem érinti arcom s így a régi patriárkák tekintélyes külsejét nyertem. Fogadok, meg nem ismerne, kedves Plebános ur, ha dúsz szakállammal betoppannék egy kis galácsira.” Sic!

A berregő hónapok tehát minket se aggasztanak tulságosan hőseink sorsa felől. Inkább fogadjuk meg a Hadsegélyző Hivatal sürgető kérelmét téli meleg holmik, érmelegítő stb. téli szükségességek készítésére, hogyha arra kerül a sor, hogy mégis piszkálódni találjanak a muszka vitézek hőseink a szeretet melegével érmelegítő s más ruhaneműek fegyverzetével felruházva, piszkálhassák vissza az ellenséget jégcsapos és zuzmarás odújába.

Magyar honleányok, meleg szeretettel munkára föl. De gyorsan! Sok érmelegítőt, lábszárvédőt, hősapkát stb. vitézeinknek. Mert nem mind főerdészek a lövészárkok hősei, kik a polgári életből elegendő aprópénzt vihetnének a deckungokba meleg ruhák bevásárlására. Ók meleg, lobogó szeretettel küzdenek értünk s néznek farkasszemet a muszkanál is keményebb ellenséggel, a féltel, mi is szeretettel védelemzük őket melegre valók sürgős, de minél sürgősebb készítésével. Akkor ne aggodjunk — hőseink majd elvégzik a többi!

közönség se leplezhetné el nyilvánosság előtt folyó termelő munkáját, nem emlegethetné valósággal ellenkező gazdasági bajokat, károkat s kénytelen volna árszabásában a tiszt polgári haszon magasságánál megállapodni.

E háborus korszak nagy drágasága ellentét, szinte bizalmatlanságot növesztett a gazda- s a tisztviselő társadalom között. A közvetítő kereskedelem sokszoros árhajtása következtében a termelők egyrésze vérszemet kapott, drágán árult, a városi fogyasztóval foghegyről, nem egyszer a gyűlölet hangján beszélt. Nem csoda, hogy ily jelenségek bántó hatása alatt az árfelejtés vádjára a termelőkre zuhant. Jól tudjuk, hogy ez a vád nem általánosítható, azonban azt sem lehet eltagadni, hogy a falusi kistermelők nagyon szívesen igazodtak a közvetítők által növelt túl magas árakhoz. Ez okozta, hogy a fogyasztók, még ezeknek intelligensebb csoportja is, mindinkább távolodott a gazdaérdekektől, közeledett az agrárellenes közigazgatási politikának hirdetőihez, mert minden fajért, bajért a gazdákat okozza.

Ebben a magyart magyar ellen szembehelező zavarban igazán nagy szükség van a megértésre, a kiegyenlítésre. Szükséges a gazdatársadalom s a fogyasztók érdekében, hogy a kiegyenlítés munkájában arra hivatott tényezők közreműködjenek. S ki lehetne hivatottabb tényező, mint maga a vármegyei gazdasági egyesülete s ennek érdemes vezetősége. Semmi kétség, hogy jóakaratu mozgalmuk megértésre, a tények helyes megismerésére s a közös érdekeket megbecsülő munkásságra buzdít és vezet. A gazdasági egyesület a kezdő lépést megtette. Lépjenek nyomába a tisztviselők. A gazdák szövetsége megérdemli, hogy fogyasztásra, értékesítésre a tisztviselő is szervezkedjenek. Más városok hasznos példája is erre buzdít. Mai számunk közli Kajdacsy Endre felhívását. Ha a meghívottak ezt figyelmükre méltatják s az értekezleten megjelennek, lehetetlen, hogy a helyzet parancsoló kényszerre alatt meg ne alakítsák a fogyasztók szövetekezetét. — a.

A katonakórház sebesültjeinek karácsonya.

Ma egy hete nyílt meg a kis bazár, amely szintén részese lesz a jótékonyág ama gyakorlásának, melyhez oly biztos kezzel fogtak a katonakórház önkéntes ápolónői. Az a nagy komolyság, mellyel éven vállaikozásukat kezdetek, az a paratlan ügyeszeretlet és ügybuzgalom, mellyel munkájukat fokról-fokra keresztül viszik, megszerzi részükre azt a győzelmet, mely megfontoltan és meggondoltan végzett munkájukból előre látható.

Nincs szükség nagy szavakra, hogy a siker előmozdíttassék, az alábbi számok kiabáló szavaknál dörgelemesebben zengik, hogy azok, akik egy hét leforgása alatt szelid rábeszélő szavakkal és csendes munkával ekkora sikert tudnak felmutatni, azok karácsonyig előre nem látott és a vártakat jóval felülmúló eredményekkel dicsekedhetnek, ha őket ebben szerénységük nem akadályozná.

Érdekes pillanatnyilag nem szűnő hangyamunkájuk rendszerességét megfigyelni, mikor a kora délutáni órákban megjelennek a kórházban, segítőknek a sebesülteknek a kosarak fonásában, azután, mikor itt munkájukkal végeztek, sietnek az üzletbe, hogy az árusításnál segédkezhessenek. A közönségről pedig, melyre a jótékonyág gyakorlása vár, igazán nem kevésbé dicsegetreméltólag kell megemlékeznünk, már most, egy heti nagy eredmény után.

Szívesen, örömmel vásárolt mindenki, aki belépett a kis boltba. Az árak, amiket a kosarakért kérnek, valóban nagyon szerények és ezen szerénység látása is buzdít sokakat az adakozásra. A vevő látja: nem cél valakivel valamit erőszakkal megvétetni. Aki kiválaszt egy tárgyat, annak jogában áll adományozni, de sem kényszernek, sem az erőszakoskodásnak semmi nyoma, ami az ily jótékonyágra alapított vállalkozásnak nem egyszer mindent elrontó vörös fonala szokott lenni.

Péntek délig az alábbi eredményről számolhatunk be: kosáreladásból befolyt 557 korona. A

sebesültek karácsonyi ajándékának beszerzésére adományoztak: dr. Just ügyvéd 23 K, dr. Fischer Miklós és Kácsér Samuné 10—10 K, Papi szeminarium 650 K, Veltz Ferencné 550 K, Erdélyi Ignác, N. N. 5—5 K, Lukcsics Imre 4 K, Grusztzy János, Rockstroh Oszkár és Steiner Andor 3—3 K, N. N. 2 K, N. N. Weisz Andor és N. N. 1—1 K, összesen: 83 korona. Az üzlet eddigi bevétele 640 kor. míhez egy 100 koronás adomány járul, mely összeg adományozóját jövő heti számunkban fogjuk megnevezni.

A fentiek kivül értékes és az üzletben eladható ajándékokat küldöttek a következők: dr. Csolnoky Ferencné egy bonboniérét szaloncukorral megtöltve, Kovács Józsefné, Schmiéd Lajosné, Schmiéd Mara, Csapó Kálmáné, Berger Margit külföldi, általuk izlésesen felöltözött babákat. A lábadozó osztág egy misetartó átványt és négy képet, Tóth nővérek egy diványpárnát, tूपárnát és virágtartót, Nagy Irma tálcakendőket, László Gyula egy képet, öz. Siberna Ferencné kosárfonáshoz szükséges anyagokat adományozott. Öz. Weisz Jakabné pedig a sebesülteknek, főképpen azonban a munkában résztvevőknek két hatalmas tálcát turós és mákosréstet küldött.

E héten az árusítás tovább folyik, minden nap más-más hölgyek végzik az eladást és gondoskodnak arról, hogy az eladásra szánt tárgyak változatosak legyenek és újabb meglepetéseket szerezzenek az üzletbe lépőknek.

A lengyelkérdés.

Irta: Bizci Gyula.

A lengyel kérdéstről, amely ma Orosz-Lengyelországot elfoglalásával aktuális lett, napról napra több nyilatkozat és közlemény jelenik meg a lapok hasábjain s amit egész természetesen találhatunk, a galiciai lengyelek Ausztriához a pozéni-lengyelek pedig Németországhoz ohajtanak osztatlanul csatlótni a szövetségesek által elfoglalt Lengyelországhoz.

Amint örömmel állapíthatjuk meg, a kérdés tisztázásában résztvesznek, a saját sorsuk és jövőjük intézésénél szót kérnek maguknak a lengyelek is, akik belátva, hogy a maguk erejéből ugyse tudják már a lengyel nép egyesítésével a régi királyságot új életre kelteni, egy olyan praktikus realpolitikának az útját egyengetik, amely nem kívánja a Jagellók trónját visszaállítani, hanem alkalmazkodni az adott körülményekhez.

Ezen politikának egyik legnagyobb képviselője, egy nagynevű pozéni lengyel arisztokrata, gróf Kwilecki, aki egy brosurában alaposan és erdekesen fejtekte ki a lengyel nép politikai törekvéseit és céljait. Történelmi és politikai argumentumokkal bizonyította be, hogy Lengyelországot áthidalhatlan szakadék különíti el Oroszországtól, sőt egész története, tradíciója és kultúrája a Nyugathoz fűzik, különösen a németekhez, akitől csak lényegtelesen és könnyen elűnázható politikai elmentést válszítja el.

Az ellentét a lengyelek és oroszok között — gróf Kwilecki szerint — sokkal élesebb, mintha csupán politikai ellentétek volnának s ez megérthető abból a megalázatlanságból és pusztításból, amellyel Lengyelországot egész nemzetét mívoltjában támadta meg az ázsiai világnézet, amely a meghódított népeket teljesen leigazza, hogy őket a kancsukauralom alatt féken tarthassa. Az ellentét nemcsak külső, bényökerezik az kiüríthatlanul a lengyel nép lelkében s megmagyarázható a két nép faji különbségéből, amennyiben az orosz már nem is tiszta szláv nép, mert vérbelileg és szellemileg erősen mongol elemekkel keveredett.

"Ex ossibus exoriatu nobis ultor." Ez a sírfelirata Párisban egy lengyel emigránsnak s — gróf Kwilecki szerint — ez fejezi ki a legáltalában a lengyelek érzelmét orosz elnyomóik iránt. Azért sokszor csalódot, elfasult, kimerült nemzetének figyelmét Nyugatra, a németek felé irányítja, akikben tekintélyes és hatalmas szövetséges társat nyerhetnek az orosz előretörés megakadályozására.

Igaz, hogy a lengyeleknek Németország részéről is vannak sérelmeik, de ezek csak olyan sebek, amiket politikai rendszabályok ütöttek s ezeken aránylag könnyen lehetne segíteni újabb és méltányosabb törvényekkel. Itt nincsenek áhidalhatlan szakadékok, nincsenek kiegyenlíthetetlen ellentétek, sőt sok követeli a németek és lengyelek közti a jóviszony ápolását, a baráti megértést és szövetségést.

Egyik ok a két nép kulturájának közös alapja a másik pedig mindkettőnek közös veszedelme: a közös ellenség. A feledés fátyolát kell azért borítani mindkettő nemzetek a multa, meg kell kezdeni egy újabb és szebb jövőnek a megalapozását még pedig oly módon, hogy ekozben mindkettőnek, Lengyelországnak és Németországnak érdekei szem előtt tartassanak s mindkettőt hassa át annak a tudata, hogy közös ügyért dolgoznak.

Mi magyarok századokon át szívünk vérével melengtünk a lengyel-magyar testvérség eszméjét s, boldogsággal volt tele a lelkünk, hogy ezen idegen néptengerben mégis van egy nemzet, bár tetrekész kezei össze vannak bilincselve, amely bennünket testvérként magához tud ölelni. Valamikor szívünk fájdalomai mi is velük énekelünk: „Szabad hazánkat oh add vissza nekünk!” s ma testvérként harcol velünk s a szenvedések tüzében megtisztult lelke szinte belekapaszkodik a magyar lélekbe.

Ma is rokonszenvvel, szeretettel és bizalommal vagyunk a lengyel nemzett iránt, amelynek története annyira hasonló a mi küzdelmes történetünkhöz. Hiszen századokon át ugyanazt a nagy történelmi hivatást töltötték be ók is, mint mi. Lengyelország is védőbástyája volt a művelt nyugatnak s megtette a lehetetlent, gátat vetett a tűzfolyamként pusztítva rohánó keleti, barbár orosz áradatnak, míg a sok vérvettségűtől kimerült országot elég hálatlanul fel nem osztották éppen azok, akiknek a védelmében elsovart.

Mint szabadságszerető nép tudjuk méltányolni a lengyel nép történelmi tradícióját, multját és természetes jogait, azért a nagy győzelem után Lengyelország közjogi helyzetének meghatározásánál minden tehetségünkkel a megalázott nemzet felemelésére kell törekednünk; minden tekintélyünkkel a lengyel testvér-nemzett mellé kell állnunk, hogy a felszabadított Lengyelország lengyel-nemzeti jellege biztosíttassék, nemzeti aspirációik, vágyaik és törekvései a lehető legnagyobb mértékben megvalósulhassanak; hogy nemzeti kulturájuk kiépítésén, népiük gazdasági előrehaladásán és megerősödésén akadálytalanul dolgozhassanak, közjogilag akár Galiciához, akár a Német birodalomhoz csatolják is.

Igazgatósági gyűlés. A veszprémi kötőgyár f. hó 23-án dr. Óvári Ferenc elnökletével igazgatósági gyűlést tartott. Dr. Sárosi János igazgatóság részletes tájékoztatást nyújtott a személyzeti s üzleti ügyekről s az üzemi fejlődés fokozódó arányairól. A gyár kitűnő s Bakerót nyert Wunderle Ernő gyárvezető személyében. Az üzemi akadálytalanul folyt s ez is a vezetés szakszerűsége mellett bizonyít. A nappalok rövidebb volta miatt a munkaidő reggel 7 órakor kezdődik s déli másfélórás megszakítással d. u. 6 1/2 óráig tart.

Az új részvények megérkeztek. Az igazgatóság s felügyelőbizottság részvényeit a Veszprémi Takarékpénztár ingyen örzi. A részvényesek személyre szóló értesítést kapnak, hogy régi részvényeiket becsereíthetik. Dr. Óvári Ferenc elnök nyolc részvényt ajándékozott a gyár régi s szorgalmas munkásai részére. Az igazgató a jutalmazandók névsorát összeállította s azt az elnök elfogadta. A gyár az utolsó félévben 140 ezer kor. értékű fonalat vásárolt. Az üzemi március végéig biztosítva van. A kereslet jó. A napigártás eredménye több mint 260 tucat. S bár a három utolsó hónap üzleti forgalma megközelítette a 100 ezer tucatot, még mindig több ezer tucat az árukészlet. A gyár az utóbbi időben hét új gépet vásárolt téli gyermek-harisnyák kötésére. A gyár fejlődése biztosítottnak látszik. Nem régebben Naszaly József székesfehérvári iparfelügyelő vizsgálta meg a gyártelepet s áradószó szavakkal fejezte ki meglepetését s nagy elismerését a gyár munkateltjesítése, szakszerű vezetése, rendje s tisztasága felett.

Az ügyvezető igazgató jelentésének öröndetes adatait az igazgatóság nagy megelégedéssel vette tudomásul. Különösen élénk tetszést váltott ki a jelentésben kiemelt nagyarányú fejlődésnek az elölre is jelzett következménye, hogy a gyártelep új bővítéséről kell majd gondoskodni. Mint-hogy pedig a mostani hely szűk, tovább való fejlődésre alkalmatlan, aliig marad más mód, mint-hogy a gyártelepet mostani helyéről alkalmasabb új helyre helyezték át. Öröndetes dolog ez a város közigazdasági érdekei miatt is, mert ha a kötőgyár telepe néhány száz kötőgép foglalkoztatásáig kibővül, sok-sok szegény családnak lesz majd leánygyermekük révén gondatlan eltartója.

Herkulesi alakok.

Irta: Szeberényi László.

A nagy világháború modern technikai ördöklő szerzőségei úgy a testi erőt, mint a kézi ügyességet, melyek a régi háborúk föltényezői voltak, nagyrészt háttérbe szorítják. Mit érne ma Herkules ereje is, mellyel a katona a muzeumokban őrzött páncélruhákat magára öltönte, — a granát zivatartaban! És ha a mai háború a testi erő próbája volna is, mint a letűnt századokban, a mai nemzedék testi ereje, edzettsége a régmultával összehasonlítva nagy visszaesést mutat. Ezt bizonyítani felesleges és oka egyrészt abban található, hogy az éleviszonyok változásával, a kultúra fejlődésével a nyers erő területét a szellemi munka foglalta el, másrészt abban is, hogy a raffinált, mesterkelt életmód, az ujjkor idegrontó élvezetei gyengítik a nemzedékeket. A világháború azonban kemény leckét ad azoknak, kik a testedzést, a fáradoalmak legyőzését a béke idején a szalonok kényelmé mellett elhanyagolták. Már a világháború eiszó forró augusztusi napjaiban több sebesülten súlyos beteget találtam a déli harctér kórházaiban, kik még golyófütyöt is keveset hallottak s elég volt egy erőltetett mars, egy futás, egy átázás, hogy a kellő megedzés hiányában a betegség a frontról elvonja őket. Mások ellenkezőleg, hamar megszokják a háború fáradoalmait; az elpuhultságot, a kényességet levetik magukról és jobb egészséggel öröndenek, mint odahaza. Az irodájában idegeskedő hivatalnok-ember, aki jól fűtött szobájában az asztal alá helyezett műfarkasbőrre rakja lábait, most heteket, hónapokat tölt a szabad ég alatt és már-már el is felejt, hogy otthon mindig a gyomra fáj, étvágya nem volt és lábait a reuma nyomorgatta. Szóval az edzés, a fáradoalmak megszokása hamar hozza a jó gyümölcsöket. Persze a régi világ emberei azért voltak nem csak oly hatalmasan edzettek, hanememesen erősek is, mert legfőbb életcéljük csakis a nyers erő fejlesztése volt, melynek az örökös háborukban nagy hasznát láttak.

A következőkben egy stuttgarti német folyóirat nyomán Florian Greif érdekes közleményéből merítem adataimat, aki pompás tanulmány keretében emlékezik meg egy sereg herkulesi erejű történelmi alakról.

A görögöknél és rómaiaknál a testedzés, a nyers erő fejlesztése az ifjak legfőbb foglalkozása volt. Krisztus előtt 520-ban a krótoni Mílon híres athleta az olympiai játékokon egyetlen ökölcspátsal leterített egy négy éves bikát, aztán szakmányát vállain körülhordozta a tomboló nép előtt; s ez a hatalmas erejű ember később vadállatok karmait közt halt meg. Aurelián császár idejében élt bizonyos selenciai Firmus nevű athleta, aki tenyerére hátra támaszkodva, mellére kovácslított helyeztetett, melyet aztán hatalmas kalapáccokkal fűtöttek. Ehhez hasonló mutatványokat kisebb-nagyobb mértékben ma is lehet látni cirkuszi akrobatáknál.

A római császárság idejében az atletika hatalmasan kifejlődött. Az athleta jóltek a legnagyobb gondot fordították arra, hogy mértéktelen, tivornya életmód, szesz italok élvezete, idegölz izgalmas szórakozások testi erejük fejlesztésében őket ne gátolják; tehát — nagyon okosan — ók is meglátták abban az egészség és erő veszélyeztetését, ami a jelenkor egész nemzedékét elgyengíti.

A nagyszabású germán ősmundák, költemények alakjai mind hatalmas erejű, harcedzett lovagok. A középkorból azután sok történelmi nagyságot ismerünk, akik óriási herkulesi erejűek lettek s feifülmulták kortársaikat. A krónikások Ill. Konrad császárt, mint hatalmas erejű embert említi, aki 1148-ban Damaskus mellett egy szaracént súlyos kardjának egyetlen csapásával teljesen kétfelé vágott, úgy, hogy a szaracént feje, válla, karja és oldalának egyrésze a testről leesett.

Az athleta uralkodók közé tartozik I. Zsigmond lengyel király is († 1467.), aki a legvastagabb köteleket egyetlen rantással széttepte, patkovasakat könnyű szerrel összetört ujjai között, a legerősebb ujjat minden erőfeszítés nélkül kihúzta. — Harszenai Henrik örögróf se lehetett valami gyenge legényke. Egy alkalommal lovaslás közben egy rengeteg szekér állott útjában, tele boroshordókkal; a gróf leszállt lováról, egy lökessel felretöltte a szekert, utat csinált, aztán újra visszahuzta a helyére. — II. Ferdinánd osztrák főherceg († 1595.) óriási lándzsáját ma is örzik az Innsbruck melletti Ambras várban; hat lo által húzott kocsit sajátékos módon szokott megállítani bámuló vendégei szórakoztatására; megfogta a kocsikerék külőjét és a hat szilaj paripa mozdulni sem tudott. —

vagyonából 500 koronát jegyzett a második hadi-kölcsönre. A számvizsgálóbizottság jelentését elfogadta a közgyűlés és a felmentvényt megadta; egyben a pénztárost helyettesítő Geiger Rezsőnek köszönetet szavazott és felajánlotta a folyó évre a pénztárnoknak megállapított tiszteletdíjat, Geiger Rezső erről az egyesület javára lemondott. Ezután az alapszabályok egyes pontjait módosította a közgyűlés és megválasztotta a tisztikar és választmány tagjait. — Közfelkiáltással megválasztottak: elnök Csajághy Károly; hely. elnök dr. Illés Dezső; alelnök dr. Beóthy István; igazgató Szabó Sándor; ügyész dr. Sándorfi Kázmér; titkár Radetzky Károly; háznagy és jegyző Bertalan László; pénztáros Hack Ferenc, helyettese Geiger Rezső; választmányi tagok a működő tagok sorából: Balassa Kálmán, Pintér Sándor, Móznér Ferenc, Müller Oszkár, Bertalan Károly, Geiger Rezső, Horváth Gyula, Polonyi György; a pártoló tagok sorából: Erdős Béla, Gubicza Lajos, Havas Jakab és Laczkó Dezső; a számvizsgálóbizottság elnöke Keszeg István; tagjai Csuka József és Kovács Sándor. — Elhatározta a közgyűlés, hogy a hazáért hősi halált halt Udvardy Dániel és a harctéren küzdő 17 tagjának emlékét, illetve neveiket jegyzőkönyvében megörökíti. Csajághy Károly elnök meleg szavakban köszönte meg a közgyűlés bizalmát. *Itt említjük meg, hogy a Dalegyesület 1916. január 8-án, a színházban nagyszabású hangversenyt fog tartani a 31. honvéd gyalogezred elesett hőseinek özvegyei és árvtalajára.*

— **Kinevezés.** Kustos Jenő, veszprémi állatorvost, a 7-es honvéd t. ágyuszredhez beosztott honvéd alállatorvosnó honvéd állatorvossá nevezte ki.

— **A város és a fogyasztók szövete.** A városi hatóság is tudomást szerzett arról az üdvös mozgalmról, amelyet a veszprémi vármegyei gazdasági egyesület vezetése a városi közönség érdekében indított. Legutóbb tartott tanácsülésében foglalkozott is a kérdéssel s kimondotta, hogy a szövetezethez illetékes vásárlásával belép, irányításában szívesen közreműködik s ingyen helyet bocsájt rendelkezésre. Ha a szövetezet állandóul, az oda behozott élelmicikkeket mentesíti a helypénzfizetés alól.

— **Maximált ár feloldása.** A városi hatóság hirdetményben tudatta a közönséggel, hogy Veszprém város területén a tej maximális árát egyelőre feloldotta.

— **Villamostelepünk.** A villamostelep átvétele közeledik. A polgármester arra törekszik, hogy az üjszandó már városi kezelésben találja az üzemét. Erre vonatkozó véleményes jelentését bemutatta a tanácsnak s a tanács elhatározta, hogy azt kinyomtatja, lapunk útján is közzéteszi s a decemberi városi közgyűlés előtt minden képviselőtestületi tagnak megküldi.

— **A veszprémi vármegyei gazdasági intézőbizottság** december 9-én tartja rendes ülését.

— **Felülfizetések.** A veszprémi 31. honvéd gyalogezred tisztikara által az elesett katonák özvegyei és árvtalajára e hó 13-án rendezett művészeti alkalmával felülfizettek: Báró Hornig Károly 200 K, Székes-Káptalan 300 K, Angeli Márton 104 K, dr. Óvári Ferenc 100 K, Pallmann Péter dr. 100 K, Angolkisasszonyok bennlakó növendékei, Bloch Sándor, Oblat Rudolf 50–50 K, Hunkár Dénes 34 K, Matulka Fülöp 30 K, Lantos Dezső, Szabó Viktor 24–24 K, dr. Fischer Miklós Rosenberg Mór, Bokrossy Viktor, öz. Neu Józsefné, dr. L... olvashatatlanság aláírás, Róthauer Dezső, Steiner Dávid, Winter Sándor, Róna Áminné 20–20 K, Koller Sándor és neje, öz. Weisz Jakabné, Kentner drogéria 15–15 K, dr. Horváth Rezső, S. és E. 14–14 K, Sanics Ferencné 13 K, Reininger Dezső, Ludassy Béla, Horváth Lajos Abeles Jenő, Kükorely Pál 12–12 K, Kajdacsy E. 11 K, dr. Véghely Kálmán, dr. Spitzer József Steiner Mór, Becske A. Vajda Sándor, Kálmáné, Lusztig Béla, Szakács János, Engelhardt Ferenc, Stubenvöl Ferenc, Rótschild, Hamburger Sándor, V. M. T., dr. Lányi Sándor, dr. Sándorffy Miksa, Petkó Zsigmond, Pauk Pál, Gerő József, Weilner József, Kollmann Zsigmond, Kenessey Mór, Weisz D. Manó, Stern József, ifj. Horváth Sándorné, 10–10 K, ifj. Neu Jakab, Handek Miksa, Lányi e. é. egy hölgytől, Seiner Mór 8–8 K, Penitsek Vilmos, Misoga Jenő 7–7 K, dr. Krényi Andor, Egyed János, Kis László, Adler József, dr. Cseresnyés I., dr. Fritse József, Nagy István, dr. Szeiberling Rezső 6–6 K, Fehér Ferenc, Schlingloff Károly, Wildenauer Kálmán, Bedy Gyuláné, Paskes Mór, Neugebauer Ferenc, Ro-

senberg Zoltán, Balkányi Ödön, Braun József, Haidecker László, Müller Oszkár, Löwy Béla, Weisz Lipót, dr. Horváth Lajos, Kiss főpincer, N. N., Erdélyi Ignác, dr. Hossz József, Schillinger, Márkus Vilmos, Bakos Kálmán, Pintér, Gaál Sándor, öz. Stern Hermáné, Patkay Ignác, 5–5 K, Rapoch Sándor, Regényi József, Sándor főpincer, Scnamschula Rezsőné, Neumann Lajos, Gunst Ignác, dr. Sándorffy Kázmér, Margalit Jenő, felülfizetés 4–4 K, Baracska Gaborné Veg Izidor, dr. Baskó Sándor, Szeses Izidor, Rothauer Zsigmond, Weisz Ignác, Peter János, Steiner Manó, Auerberg János, öz. dr. Kovács Sándorné, Olvashatatlanság aláírás 3–3 K, Krausz Ignác, Baracska, Hoffman Manó, Singer Oszkár, Trigauszky Jolan, dr. Bibó Karoly, Szantó Sándor, Pollak és Böhm, Kemény, D. K., Nemes Vilmosné, Sente Gyula, Gunst Ignác, Hoffmann Mór, Deutsch Izidor, Rothauer Gezané, Horváth Gyula, Elkán Józsefné, Csajághy Károly, dr. Pillitz Pál, Pillitz Armin, Havas Jakabné, Krausz József, Illes, Pröder László, Weisz Lőrinc, Ratinovszki József, Lukcsics Imre, Neu Arnold, Kun Soma, Papp Gyula, Fekete Gyula, dr. N. (olv. al.) Olvashatatlanság aláírás, Raab Lajos, Ligeti Lajos, Warga Kálmán, Sente, Horváth 2–2 K, Nemeth Károly 1-50 K, Kokály Imre, Roman Geza, Bara Fülöp, Szeze Sándor, Reif Ignác, Hercz Fülöp, Neu Márkus, Grünvald Albertné, Koch Sándorné, Gardos Józsefné, Ivanovics János, Hordósi Lajos, Rada József, Hirsch Béla, N. N., Braun, Csorba Mária, Lechner Jakab 1–1 K, Kollár Ferenc 60 fillér. Katonák reszerői 749-42 K. Felülfizetések összesen: 2814 korona 52 fillér.

— **Uj vonat.** A Balatoni Szövetség előterjesztésére az államvasutat igazgatósága Alsóőr és Balatonfüred között új vonatot állított be. Ez a vonat csatlakozik a Veszprémből délelőtt 10 óra előtt induló vonathoz és Balatonfüredre érkezte után azonnal visszafordul. Így a Balatonfüred vidékiek most a déli órákban is bejöhettek Veszprémbe dolguk elvégzése céljából.

— **A városi tavaszi búzát ajánl vetésre.** Dr. Komjáthy László polgármester a következőket hirdeti: „Az őszi búzavetések a kedvezőtlen időjárás mellett nem voltak befejezettek. Celszerűnek mutatkozik tehát, hogy a gazdaközönség a hiányt tavaszi búzavetéssel pótolja. A városnak 100 métermázsára tavaszi búza vetőmagkészlete van egyelőre. Felhívom a város gazdaközönségét, hogy f. évi december 1-ig jelentse a polgármesteri hivatalban, mennyi tavaszi búza vetőmagra van szüksége, hogy a még szükséges vetőmagot kellő időben beszerezhessem.

— **Gazdasági tiszti tanfolyam a honvédségnél.** Az 1916. évi január 4-én a honvédségnél egy négy hónapig tartó rendkívüli gazdasági tiszti tanfolyam kezdődik. A tanfolyamba egyévi önkéntesek foglalkoztatásának, még pedig főleg az idősebb évfolyamokból származó önkénteseket. A tanfolyamba való vezénylést folyamodványban kell kérni s a kérvényeket szolgálati úton 1915. évi december hó 10-ig kell a honvédelmi miniszterhez fölterjeszteni.

— **A katonai sírok elhelyezése, megőrzése és gondozása.** Vármegyénk alispánja ebben a tárgyban körrendeletet intézett az összes közigazgatási hatóságokhoz, melyben megfelelő közreműködésre szólítja fel őket e nemes cél érdekében. Vármegyénk közönségének és előjáróinak hazafiai nemes érzését, gondolkodását és áldozatkészségét jól ismerve, feleslegesnek tartjuk ezen a helyen bővebben fejtegetni azt, hogy a most folyó háborúban elesett hősök és a hadviselés alatt meghalt katonák tetemeinek örök nyugvóhelyeit, mint hálás kegyeletünk tárgyait megfelelő módon gondozni s tündöklő példaadásul az utókor számára a hazafiai önfeláldozás büszke emlékeképpen mindenkorra megőrizni szent kötelességünk. A katonasírok kataszterbe foglalása s azok kegyeletteljes és állandó fenntartása iránt a legszélesebb körű intézkedések a katonaság részéről már folyamatban vannak. Ott, ahol jelenleg katonai helyőrség van, a katonasírok fenntartásáról az illető katonai hatóságok foglalkoznak gondoskodni és a vonatkozó kataszter lapot is azok készítik el. Ott azonban, hol katonai csapatok nem állomásoknak valaminth azokban a községekben is hol békeidőben nem lesz helyőrség, a katonasírok gondozása a békekötés után a hazafias érzelmi lakosság feladatává válik. Ezekre való tekintettel a lakosság vezetőinek kipróbált hazafisága minden esetre módot talál arra, hogy a hála ezen nemes kötelességét elesett és elhalt hőseinkkel szemben

vagy a község, mint politikai és jogi testület szabályszerűen hozandó képviselőtestületi határozat alapján, vagy az ottani egyházközönség (egyházközségek) vállalkoz magukra akként, hogy a katonasírok állandó jellegű meglátására, fenntartására és földszítéséről gondoskodjanak.

— **Balatoni Élelmező Szövetkezet.** Ezen a címen a Balatoni Szövetség élelmiszer központot szervez, mely működését a Balaton minden partjára kiterjeszti. Az új szövetkezeti intézmény iránt érdeklődők forduljanak közelebbiek tárgyában a szövetséghez Balatonfüredre.

— **Uj tanítói állások.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyezte a porvai r. kath. iskolánál a második, a szilasbalhási ref. iskolánál a harmadik tanítói állás szervezését. A megfelelő államségélyt az állás betöltése után folyósítani is fogja.

— **Gondozási díj.** A földművelésügyi miniszter az alispáni hivatal útján értesíti a gazdákat, hogy kukoricatermésük közszükségletre lefoglalt mennyisége után november s a következő hónapokra gondozási s őrzési díj címén havonként s métermázsánként 50–50 f. jár. Ez az összeg métermázsánként 3 koronát meg nem haladhat.

— **Versenytárgyalás.** A veszprémi vármegyei székházban 180 négyzetméter területet hajópadióval újra befödhetnek. A versenyárgyalás határideje november 30. d. e. 1/2 12 óra. Az ajánlat mintalapja az alispáni hivatalban szerezhető be.

— **Elesett hősök arcképe.** Azokat az elesett hősöket, akiknek személyazonosságát megállapítani nem sikerült, a hadvezetőség lefenykezettette. Akik érdeklődnek ezek iránt, a városi és járási hatóságoknál megtekinthetik, ahol mindenkinek megtekinésre átengedik a közös fényképeket.

— **Összegyűjtött szederlevelek.** Sok iskola kérdést intézett a kir. tanfelügyelőséghez, hogy az összegyűjtött szederlevelekkel mitevők legyenek. A minisztériumtól az a válasz érkezett, hogy várjanak mindaddig, míg a miniszter nem rendelkezik, hogy hova szállítsák a meglévő készleteket.

— **Lehet csomagot küldeni.** Lapunk egyik utóbbi számában a postafelügyelőség értesítése alapján közöltük, hogy torlódás miatt csomagot csak korlátozott számban lehet feladni. A tegnapi kelettel hivatalosan arra kérték bennünket, hogy jelezzük olvasóinkkal az akadályok megszűntét. E szerint tehát most már bárkitől felvesznek a postahivatalok csomagot korlátlanságban.

— **A tengeri ára.** Dr. Török Gyula rendőrkapitány a félreértések kikerülése és a kihágások megelőzése érdekében közhírré teszi, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter 84646—1915. eln. sz. rendelete szerint a 3511—1915. M. E. rendelet csak a hatóságilag igénybevétt csöves tengerinél szabja meg a terítést a maximális ár 80%-ában, tehát cinquantinnál 22 korona 40 fillérben, egyébb tengerinél pedig 20 korona 80 fillérben. *Közforgalomban adás-vétel tárgyat képező tengeri vételára* a 26 koronás, illetve cinquantinnál 28 koronás maximális árnak akkora szálalékában állapítandó meg, ahány kiló morzsolt tengerit az adás-vétel tárgyat képező csöves tengeri métermázsája a vétel idejében kiad. Tilos tehát a tengerinek közforgalomban csöves állapotban, és pedig közönséges tengerinek métermázsánként 20 K 80 f. vagy magasabb árban, cinquantinnak 22 K 40 f. vagy magasabb árban való adás-vétele, mert e fenti rendelet szerint a csöves tengeri ára lemorzsolt állapotban a fenti arány szerint esetről-esetre állapítandó meg. Aki ezen rendelet ellen, akár vevő, akár eladó, bármi módon vét, azt az 1114—1915. M. E. rendelet, illetve az 1914. évi I. t.-c. 9. §-a alapján 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik.

— **A rokkant hősök megbecsülése.** A temesvári katonai parancsnokság követésre méltó példát adva, elrendelte, hogy a béna és sebesült katonát az ép katonának üdvözölnie kell. Nem a nyomorúságot tiszteli meg ezzel az ípség, hanem hanem a szenvedéseket, a fáradalmakat, a fájdalomokat üdvözi a hasonló sors előtt álló másik katonára. A polgárok is becsüljék meg a béna hősöket s gondoskodjanak róla, hogy tisztességes munka keretében mindegyiknek. Foglalkoztassuk őket olyan munkával, amit megrokkant testük is el tud végezni s ha eleinte lassabb és nehezebb is munkájuk, szerető türelemmel tekintünk el ettől.

Hányan kaptak kitüntetést a honvédségnél? A honvéd gyalogságnál összesen 97 arany, 1438 I. osztályu, 5047 II. osztályu ezüst és 3876 bronzérmét osztottak ki, tehát 10.803 ember kapott kitüntetést. A honvéd lovasságnál 19-en kaptak arany-, 249-en I. osztályu, 780-an II. osztályu ezüstérmét, 568-an pedig bronzérmét összesen 1600-an. A honvédtüzérségnél 7 arany, 125 I. és 499 II. osztályu ezüstérmét, továbbá 477 bronzérmét, összesen 1308 kitüntetést osztottak ki. A népfőlközi alakulatoknál 146 arany, és 2222 I. osztályu, 7681 II. osztályu ezüstérmét és 6110 bronzérmét, összesen 15.543 kitüntetést kapott a legénység.

Postaügynökség. Az ideiglenesen megszüntetett *Pénzeskut pusztai* postaügynökség működését 1915. évi november hó 1-én megkezdette. E postaügynökség a zirczi posta- és távirahivatalhoz tartozik.

Katonaszemélyek portómentessége. A honvédelmi miniszter egy rendeletet adott ki. E rendelet a mögöttes országrészben levő katonai személyek levelezésének bérmentessége tárgyában a postaigazgatóságokkal egyetértőleg létrejött megállapodásokhoz képest közli, hogy ha valamely katonai kórházban ápolás alatt álló sebesült, vagy beteg katonát, honvédt, népfőlközi és a hadiszolgáltatás alapján igénybevevett személyek, valamint a sebesültszállító vonatok egészségügyi személyzetének levelezése bérmentes. Ellenben az állandó kórházakban alkalmazott ápoló és felügyelő személyzeté magánlevelezése portóköteles.

Uj karácsonyi szimű. Karácsonyi szimű irodalmunk meglehetősen szegény. A rendelkezésünkre álló karácsonyi, alkalmi sziműveket már majdnem minden község karácsonyi szinpadján előadták. Örömmel üdvözlőjük tehát *Ballegh András* dégi plebánus „*A hős karácsonya*” című új alkalmi sziművét. Köszönetet érdemelt ki. Ugy tudjuk, Dégen hat izben egymásután rendkívüli nagy hatással adták elő. Kapható a szerzőnél *Dégen* (Veszprém m.)

Milyen puskákkal harcolnak a mai világháboruban? Ausztria és Magyarország: 95. évi mintájú Mannlicher rendszerű, 4.49 kgr. súlyu 8.0 mm. kaliberű, 5 töltetű puskával; Németbirodalom: 98. évi mintájú Mauser rendszerű, 4.10 kgr. súlyu, 7.9 mm. kaliberű, 5 töltetű puskával; Törökország: 90. évi mintájú Mauser rendszerű 3.90 kgr. súlyu, 7.65 mm. kaliberű, 5 töltetű puskával; Bulgária: 88-90. évi mintájú Mannlicher rendszerű, 4.49 kgr. súlyu, 8.0 mm. kaliberű, 5 töltetű puskával; Anglia: 95. évi mintájú Lee-Enfield rendszerű, 3.76 kgr. súlyu, 7.7 mm. kaliberű 10 töltetű puskával; Franciaország: 86-93. évi mintájú Lebel rendszerű, 4.18 kgr. súlyu, 8.0 mm. kaliberű, 8 töltetű puskával; Oroszország: 91. évi mintájú Mossin rendszerű, 3.993 kgr. súlyu, 7.62 mm. kaliberű, 5 töltetű puskával; Olaszország: 91. évi mintájú Paracino-Carcano rendszerű, 3.86 kgr. súlyu, 6.5 mm. kaliberű, 6 töltetű puskával; Belgium: 89. évi mintájú Mauser rendszerű 3.90 kgr. súlyu, 7.65 mm. kaliberű, 5 töltetű puskával; Szerbia: 99. évi mintájú Mauser rendszerű 3.90 kgr. súlyu, 7.0 mm. kaliberű, 5 töltetű puskával.

A Balaton környékének pusztulása. A Balaton vizének megduzzadása nagy károkat okozott a tó környékén. A tó mindenütt kilépett medréből és elárasztotta a partokat. Hatalmas szőlőterületek, kertek, villaépületek vízben állanak. Sok épületben nagy károkat okozott az árvíz. Keszthelyen nemcsak a strandot, de a távolabbi részeket is eltelepte a víz. Az ár levezetésére megnyitották ugyan a Sió zsilipeit, de a lecsapolást csak nagy elővigyázattal hajták végre, mert a sok esőzéstől nemcsak a Sió-csatorna, hanem a Duna is megnőtt, a levezetést tehát addig, amíg a Duna vízállása lejjebb nem száll, meg kellett szüntetni. December elején ebben az ügyben interpellálják a kormányt a parlamentben.

Vegyvizsgáló-állomás. A m. kir. földmívelésügyi miniszter 1916. január hó. 1-től kezdődőleg Győr, Veszprém, Komárom vármegyéket, valamint Komárom szabad kir. várost, az állami kezelés alatt levő Győr szabad kir. város vegyvizsgáló állomásának körzetébe osztotta be. Ez időtől kezdve az összes vegyvizsgálásokat a győri vegyvizsgáló fogja végezni és annak a szakvéleménye alapján hozható csak ítélet, mindazon esetekben, mely esetekre néve a törvény intézkedik. Egyben utasította a miniszter a vegyvizsgáló-állomást arra is, hogy ezentúl ne csak Győr város

területén, hanem a fenti törvényhatóságok területén is, minden megkeresés vagy közvetlen gyanu *fennforgása nélkül is*, a törvény hatálya alá helyező élelmiszerekből és mezőgazdasági terményekből a hatósági közvek közreműködésével minden olyan nyílt vagy elzárt helyiségekben, ahol előállítanak, tartanak vagy árutartanak, ellenőrzési szemlélt tartson és az előírt időzothatok szoros betartása mellett mintákat vegyen, és a felmerült kifogások esetén az illetékes hatóságnál az eljárás megindítása iránt intézkedjék.

Olcsóbb lesz a petroleum. Fővárosi lapok írják, hogy a kormány elérkezettnek látja az időt a petroleum árának maximalására. A maximális ár előreláthatólag 45 korona lesz. Ez az eddigi magas árhoz képest elég alacsony. A földolgozó azonban, hogy a kormány megfelelő készletre is gondoskodik, nehogy az alacsony ár miatt a spekulánsok a petroleumot egészen kivonják a forgalomból.

Rizs Bulgáriából. A Marica-völgyből, ahol nagy készletek vannak felhalmozva hir szerint, megindult a rizs-export. A közel napokban több uszály bolgár rizs érkezik Budapestre. A németek is sietnek, hogy elegendő mennyiséget biztosítsanak maguknak; de ez bizonyára nem lesz akadály, hogy Magyarország is gondoskodhassék elegendő készletre.

Hány ház pusztult el a Felvidéken? Zemplénién elpusztult 1853 ház és 2670 gazdasági épület. Sáros megyében 1434 ház és 2280 gazdasági épület. Ungmegyében 95 ház és vagy 130 gazdasági épület. A társadalomnak meg kell magyarázni, hogy nemcsak a lakóházak felépítése a fontos, hanem éppen ugy kell gondoskodni a gazdasági épületekről, mert a gazdának erre égető szüksége van.

Kitiltott gyógyszerkülönlegességek. A belügyminiszter a Safe névvel jelelt készítményeket, továbbá Elsa fluid; Elsa pilula, a Kola pasztilla (Kola Dult), a Renascin, Vismervin, a Thierry balzsam és a Thierry centifolia kenőcs árusítását megtiltotta, illetve a készítő cégektől a forgalmi engedélyt visszavonta.

Oldalfegyver és bothasználat. Tisztek és legénységi személyek kard, illetve oldalfegyver nélkül és bottal csakis az illetékes katonai parancsnokság írásbeli engedélyével járhatnak. Az engedélyeket katonai-orvosi bizonyítvány alapján állítják ki. Ha az illetők egészségi állapota annyira javul, hogy nincs szükség a bot használatára, az engedélyt az illetékes parancsnokságok visszavonják.

Szállítási igazolványok áruforgalmi korlátozás esetén. A m. kir. államvasutak igazgatósága értesíti a szállító közönséget, hogy olyan küldeményekhez, amelyek nem katonai természetűek, illetve amelyekről akár közvetlenül, akár közvetve nem igazoltatik, hogy a katonai igazgatás céljaira szolgálnak, áruforgalmi korlátozás esetén a szállítási engedély megadása az illetékes vasutak vezetőségének hatáskörébe tartozik. Az olyan küldeményekhez szükséges szállítási engedélyekért tehát, amelyeknek feladója is, átvevője is polgári egyén, nem a cs. és kir. hadügyminisztériumhoz vagy a cs. kir. központi szállítási vezetőséghez és vonalparancsnoksághoz, hanem mindenkor a feladasi állomás felettes illetékeséhez kell fordulni.

A háboru krónikája.

November 21. Ó-Szerbiából kiűztük a szerbeket. Nova-Várost, Szjenicát, Raskát megszállották csapataink. A bolgárok sikeres harccal előbbre jutottak. — A szerb foglyok száma naponta sok ezerrel szaporodik.

A görçi harc tovább tart. Az olaszok nagy erővel folytatták a támadást. Mindenütt visszavertük és sikerük sehol sem volt. Repülőink több olasz várost bombáztak.

József Ferdinánd királyi herceg hadseregének harcveronalán Olykától északnyugatra egy orosz támadást vertünk vissza. Egyéb újság nincs.

A német parti ütegek elűzték a Westendet bombázó ellenséges monitorokat.

A Dardanella-fronton a megszokott helyi kölcsönös tüzelés volt. A Sedü-Bahr-szakaszon a centrumban heves köcsönös bombavetés volt. A többi fronton nem történt jelentős esemény.

November 22. Rigómező bejáratánál heves harc folyik. Kövess tábornok csapatai megszállották Novibazárt. A bolgár csapatok északról, keletről és délről közelednek Prisztinához. A legutóbbi napokban több mint 8000 foglyot ejtettünk.

A görçi hidfőt ismét új erősitésekkel támadja az ellenség. Az egész vonalon véres vereség és nagy veszteség éri. Tirolban is visszaverték katonáink a támadókat.

A nyugati harctéren a németek sikeres robbantásokat végeztek. Az arcvonal különböző helyein élénk tüzérségi harc volt.

November 23. Novibazárban Kövess tábornok serege 50 mozsart, 8 tábóri ágyut, 4 millió puskatöltényt és sok hadiszert zsákmányolt. A várostól keletre még megmaradt szerbeket német csapatok, akiknek kezében az ellenség 300 hadifoglyot hagyott hátra, elűzték.

Gallwitz tábornok hadserege a Prepoljanyeregőtől délre vívott sikeres harcban 1800 szerbet fogott el.

Prisztinától keletre és délkeletre az I. bolgár hadsereg támadása a szerbek legszívósabb ellenállásával szemben is napról-napra tért nyer.

Az olaszok éppen oly szívósan, amily eredménytelenül, folytatták támadásaikat az egész görçi hidfő ellen.

Különösen elkeseredet volt a harc az Oslavija-szakaszon.

A Podgora déli része ellen ötször támadtak az olaszok. A doberdói fensík szakaszán az ellenség erőfeszítései főleg a San Martino-terület ellen irányultak.

Az orosz harctéren nincs újság.

A nyugati harctéren lényeges esemény nem történt.

November 24. Egy osztrák és magyar hadoszlop bevonult Priepoljébe.

Mitrovicától északra, valamint Prisztinától északra és északkeletre a szerbeket utóvédharcokban a németek visszaverték. Több mint 1500 hadifoglyot és 6 ágyut szállítottak be.

A Prisztinától délkeletre harcoló bolgár hadierő is sikeresen nyomult előre. Onnan 8000 szerb elfogását és 22 géppuska és 44 ágyu zsákmányolását jelentik.

Az olaszok szüntelenül hevesen támadnak. Görçőt összelövődözik, de támadásuknak semmi sikere nincs. Védelmi harcveronalunk az egész vonalon birtokunkban van.

Az orosz harctéren nincs nevezetesebb esemény.

A nyugati harctéren élénk tüzérségi és repülő harc volt.

A török harctéren csak kisebbszerű csatározások voltak.

November 25. Mitrovicát osztrák és magyar csapatok, Prisztinát pedig német csapatok elfoglalták. A szerbeket Prisztinától nyugaira a Sitnicán túl vetették vissza.

Az olaszoknak szüntelen támadásukkal nincs szerencsájük. Tegnap stájer gyalogság és honvédeknek verték vissza őket. Az olaszokat a „legsúlyosabb veszteség” érte.

Az orosz harctéren nincs újság.

A nyugati harctéren lényeges esemény nem történt.

A törökök egy ellenséges repülőgépet lelőtek. A repülőgép vezetőjét, egy őrnagyot, elfogták.

November 25. Mitrovica tegnap jelentett bevételé alkalmával cs. és kir. csapatok 10.000 szerbet fogtak el, hat mozsart és 12 tábóri ágyut, számos szekeret, mindenféle lövészeret, 7 lokomotívot, 130 vasuti kocsi és sok más hadiszert zsákmányoltak.

A Prisztina körül folyt harcban 6800 szerbet fogtak el és 6 szerb ágyut zsákmányoltak.

Az olaszokkal éjjel-nappal elkeseredett harc folyik. A harc váltakozó siker után mindenütt az ellenség visszaverésével végződik.

A nyugati, orosz és török harctéren csend van.

Vizi

nádból készült kosarakat is vásárolhat

egy korona

áért a „Sebesülték karácsonyfája”
bazárban.

Lourdes tudományos szempontból.

— Irta: Zsigmond János. —

Csalódnak azok, akik azt hiszik, hogy a kegyhelyen 1858 óta előfordult számtalan gyógyulás esete minden szigorú és tudományos kritika nélkül egyszerűen a csodás gyógyulások közé van iktatva. Ellenkezőleg. Manapság, mikor minden körben akkora készség mutatkozik a hitetlenség vagy legalább is a kételkedés iránt, magának a kegyhelynek a tekintélye érdekében is mulhatatlanul szükséges a szigorú kritika és ellenőrzés.

Erre a kritikára és ellenőrzésre pedig senki se hivatottabb, mint a szakemberek, az orvosok. Az orvosok, akik a beteget hosszabb-rövidebb idő óta gyógykezelik, első sorban vannak hivatva arra, hogy minden egyes esetben megállapítsák, vajjon a gyógyulás természetes módon, az orvosi tudomány főfogása szerint tudományosan megmagyarázható módon történt-e, vagy pedig — ami már fölülte áll minden emberi tudásnak — természetfölötti, vagyis csodás módon történt az.

Ezért nagyon helyesen járnak el az intéző körök Lourdes-ban, mikor minden egyes gyógyulási esetet az illetékes fórumok elé utalnak és ezzel elejét veszik az esetleges tévedéseknek, ami a kegyhely tekintélyének a megóvása szempontjából is szükséges.

Ma már nem azt a kort érjük, mikor az emberek minden rendkívüli eseményben és jelenségben csodát láttak. A nép zöme ma is, úgy mint mindig, minden alaposabb vizsgálat megfigyelés és kritika nélkül kimondja ma is itéletét. Ez az itélet azonban igen gyakran téves. Ezért szükséges éppen magának a kegyhelynek a tekintélye megóvása céljából is az orvosoknak, mint szakembereknek szigorú és tárgyilagos kritika után kimondott itele.

Helyesen jár el a kegyhely papsága is akkor, mikor mint nem szakértő bele sem avatkozik az ő tudásán és működési körén kívül álló dolgokba, hanem rábízta az itelehozálat az orvosokra, mint szakemberekre. Az ilyen eljárással eleje van véne minden eihamarkodásból származó tévedésnek és pusztán csak a megdönthetetlen tények beszélnek mindennél hangosabban.

Ma, a hitetlenség és kétkeletés korában ez a leghelyesebb eljárás. Még így is, ekkora óvatosság és szigorú kritika mellett küzdeni kell kétféle áramlattal. Egyik a vakhit, másik a hitetlenség. Erre a két szélsőségre vonatkozólag, szépen mondja Dinay a következő vizsgálat nélkül, csak keskeny fal választ el egymástól: mindkettő a túrelmetlenség számát növeli.

Még akkor is, mikor már az orvosi tudomány határozottan kimondotta, hogy egyik-másik gyógyulás emberileg meg nem magyarázható, új meg új ellenvetésekkel állanak elő. A szuggesztio és a hipnozis sáncai mögé vonulva iparkodna megtagadni az emberileg meg nem érthető gyógyulásoknak természetfölötti vagyis csodás voltát.

Megfelelteknek az ilyenek saját korlátoit emberi létükéről, vagy mint Pasteur mondja:

„Mi van a csillagok fölött: Új csillagos ég! Jó: és azontul?

Az emberi szellem, láthatatlan erő által ösztönözve, nem szűnik meg kérdezni: Mi van azontul? Megállapodhatik-e az időben vagy a térben? Minden pont, amelynél meg akar állapodni, végtelen nagyság s alighogy ennek ismeretéhez eljutott, a kérelhetetlen kérdés újból visszatér.

Mit sem ér, ha azt mondjuk: azon túl van a tér, az idő, a végtelenség. Ezeket a szavakat senki sem érti.

Aki a végtelenség fogalmát elismeri, — és ez elől senki se zárkozhatik el — ezen állításban több természetfölöttit egyesít, mint ami a vallások csodáiban van; a végtelenség fogalma kettős tulajdonsággal bír: folyton előtérbe lép és mégis megfoghatatlan.

A végtelen fogalma megvan a világban és annak elvitáztatatlan kifejezését látjuk mindenütt. Istennek eszméje a végtelenség eszméjének egyik formája.

A nagy tudósok ezen szavai világosan kifejezik a materializmusnak egész tarthatatlanságát. Vannak természetfölötti dolgok, melyeket semmiféle tudomány meg nem lejtethet és ha már az orvosi tudomány is kimondotta azoknak emberileg való megfajthatatlan-

ságét, akkor a gyarló és korlátoit eszű ember legjobban teszi, ha ezeknek úgy, mint annyi sok másnak a magyarázatát a földön tul keresi.

Eppen ezért — mint már említettem — kétféle szélsőség tulzásait kell a Lourees-ban történt események hivatásos elbíráloinak ellensúlyozni. Mig ugyanis a hitetlenek előzetesen, minden kutatás nélkül tagadnak, addig a másik oldalon sokszor elégséges ok nélkül is hisznek, éppen azért igen nehéz ebben a kérdésben ezek alapján pártatlanul itélni.

IRODALOM.

* **A „Vasárnapi Ujság”** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

* **Az „Élet”** szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális közlések egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

* **Magyar Kultúra.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20 szám.) — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok. Vallás és demokrácia. Martinovich Sándor S. J. — Az olvasás művészete Dr. Váradi Béla. Tárcsa: Egy magyar hithirdető a Pombal-féle egyházüldözés rémnapjaiból. (Első közlemény.) Közli: Szittyai Dénes. S. J. Pajzs és Kard: Levélszekrény: Krisztus a — madár-ijesztő a Pesti Hírlap szerint. r. — Alkatholicizmus. r. Szemlék és Kritikák: Könyvek: Posch Jenő. Leiki jelenségeink és természetünk. Bernhard Zsigmond S. J. — Pásztor József: A muszka vendég. ifj. Gonda Béla. — Színház: Vigaszínház. Knoblaugh: Önagysága ruhája. Z. Napló: A bolgár katholicizmus. B. J. — Fenyő Miksa — a magyar Helikonon. B. K. — A Babits-ügyhöz. bk. — Rövid följegyzések.

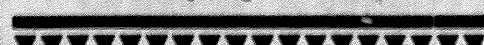
* **A Társaság.** Ferdinánd bolgár cárról irt a Társaság e heti számába Baán Achilles színes, érdekes vezetőcikkkel aktuális vonatkozással a világháboru mai állására. Bónyi Adorján a Császárnó Katonája címmel kezd hosszabb elbeszélést, Somlay Károly pedig folytatja Czerwinszka Hadnagy című történeti novelláját. Pompás humoros novellát irt az új számba Ujhelyi Nándor, szép költeményt Finta Sándor. A Társaság és a Miért? rovat aktualitásai mellett színházi levél egészíti ki az illusztrációban is gazdag szám programját. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest, Ritz szálló.

Gondot okoz Önnek

hogy mivel lepje meg szeretteit karácsonyra? Vegyen kosárcákát cukorka, szivar, szivarka vagy virágok elhelyezésére

a Sebesültek Karácsonyfája Bazárban

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Egy jó családból való ügyes fiu azonnal felvétetik EISELT JÓZSEF vas- és fűszerkereskedésében Veszprémben :::

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. nov. 12-től nov. 21-ig. —

Születés.

Punka Ferenc fűszerkereskedő és Tóth Margit leánya Margit Mária Ilona r. kath. — Molnár József ácssegéd és Strenner Katalin leánya Terézia r. kath. — Karger Erzsébet házielőid fia István r. kath. — Farkas István uradalmi kocsis és Horváth Erzsébet fia István r. kath. — Grätz Ottó m. kir. tejkisérleti állomásvezető és Manninger Vilma fia Ottó Gusztáv Henrik ág. h. ev. — Pinter Lajos cipésziparos és Diósi Margit fia Alajos Antal r. kath. — Róza Imre ácsmeister és Sárzó Mária leánya Mária Sarolta r. kath. — Tóke Ferenc m. kir. államvasuti pályafelügyelő és Stolcenberger Johanna leánya Mária Emilia r. kath. — Viz Mária házielőid leánya Mária r. kath. — Füstös János, ácssegéd és Szukop Rozália leánya Terézia r. kath. — Vingman Mihály földmives és Veingärtner Terézia fia János r. kath. — Ticz János urad. csejéd és Varga Katalin fia József r. kath. — Kovács István kőmivessegéd és Jancsik Julianna leánya Mária róm. kath. — Nyiró György kőmivesiparos és Csomai Teréz fia György r. kath.

Halálozás.

István József r. kath. 2 éves. — Szele Zsigmond ref. 11 hónapos. — Fischer Miksa magánzó izr. 72 éves. — Weisz Mór szállító izr. 79 éves. — Polgár József napszámos r. kath. 65 éves. — Özv. Joó Jánosné szül. Barna Erzsébet magánzó r. kath. 84 éves. — Bauer Mária r. kath. 13 hónapos. — Jarocz Péter 1915. január 14-én a hazáért hősi halált halt katona gör. kel. 26 éves. — Bogacz János 1915. jan. 15-én a hazáért hősi halált halt katona r. kath. 29 éves. — Pálffy László nyug. cukorgyári felügyelő r. kath. 76 éves. — Farkasházi Ferenc Károly r. kath. 2 hónapos. — Leier Imre r. kath. 5 hónapos. — Özv. Császár Jánosné Farkas Julianna r. kath. 83 éves. — Biró István tanuló r. kath. 12 éves. — Zsigmond Mária r. kath. 3 éves. — Ticz József r. kath. 1 napos. — Glück Márton r. kath. 15 éves. — Vankó Józsefné Hoczinger Katalin földmives neje r. kath. 61 éves. — Angerman Katalin napszámosnó r. kat. 43 éves.

Házasság.

Györke György Miklós m. kir. 31. honv. gyalogezredbeli százados ref. és Percel Margit r. kath. — Juhász Sándor csizmadiaségéd ref. és Németh Zsófia r. kath. — Dr. Ribó Zoltán pénzügyi fogalmazó r. kath. és Szemery Irén Karolin Margit r. kath.

Husárjegyzék

Gósy György

hentesüzletéből

Veszprém, Rákóczi-utca.

I. rendű friss sertésus	5—K
II. rendű friss sertésus	4-60 "
I. rendű zsirszalonna	7— "
Háj	7-20 "
Friss olvasztott zsír	7-20 "

Fűstölt húsok a legutányosabb napi áron kaphatók.

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-ter 22. sz. Telefon 49. later-
artika

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme.
Rendelkezésre áll az összes fo-
gászatba vágó műveletekre.

**Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.**

A szájpadiás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Élvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását ugy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő, ásványvíz
nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon: 55. — Sürgőnycim: Bakos Veszprém.

Ajánlom az őszi időnyre bel- és külföldi
csemegeárukat, válogatott
fűszerek, idei aratású tea-
: különlegességeimet. :

Teasütemények, csokoládék, kakaó
és gyermektápszerek. Mindennemű
hal- és huskonzervek.

Befőttek, lekvárok, Jams-
rum, likőrök, cognac és
pezsgők, bel- és külföldi
borok. - Kávékban nagy
: választék. :

Gőzkávépörköldé

Naponta friss pörkölt kávékeverék.

Háztartási és gazdasági
cikkek. — Illatszerek.
Finom hentesárak.
: Prágai sonka. :

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége
elfogad tűz-, jég-, betörési, bal-
eset, szavatossági, élet- és já-
radék-biztosításokat.

A társaság a legrégebb és legnagyobb
magyar biztosító intézet; — biztosítéki
alapjai meghaladják a 210 millió koronát
s így minden tekintetben a legnagyobb
biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz.
földszint. Képviseli: SÜLY LÁSZLÓ.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, arjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegok, kimutatások,
számlalapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyzék, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek totazás szerint fűzre vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgála-
pok, totazás szerinti mennyi-egben.
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
irodai, agyaziatén fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61